

Hoe nu verder met de beschikbaarheid van hout?

De gehele grondstoffenmarkt is momenteel instabiel en ook de houtmarkt ondervindt daar meer dan gemiddeld hinder van. De prijs van naaldhout is met ongeveer 50 procent gestegen ten opzichte van vorig jaar'. Dat schreef De Volkskrant op 30 maart van dit jaar in een groot artikel over de ontwrichting van de wereldhandel. Ook EPV sprak al eerder haar zorgen uit over de enorme prijsontwikkeling van hout.

Inmiddels zijn we een paar maanden verder en is de houtprijs in Europa doorgestegen naar 70 tot 100%. In Amerika geeft de Nasdaq Lumber-koers een vervijfvoudiging (!) aan ten opzichte van 2020. Zou de Amerikaanse situatie voor de Europese houtverwerkers gelden, dan zou een gemiddelde pallet zelfs tussen de veertig en vijftig euro kosten. Nu blijven de prijsstijgingen hier nog enigszins beperkt, tot een verdubbeling (nuancering: deze vergelijking met de Amerikaanse houtmarkt is niet een-op-een te maken met de verpakkingmarkt, omdat het onder andere om andere houtsoorten gaat, maar het geeft zeker de algemene trend weer). Feit is: nog nooit is de prijs van hout wereldwijd zo hoog geweest. En niet eerder stonden de beschikbaarheid en levertijden zo on-

der druk. We vroegen een aantal experts in de markt naar hun mening. Want, is dit nu een structureel verhaal of komt het wel weer goed met de prijs en beschikbaarheid van hout?

Structureel verhaal

'Dit is absoluut een structureel verhaal', zegt Willem Schnitger van Houtimport Kuhn. 'We moeten niet vergeten dat de prijs van hout voordat de stijging inzette extreem laag was. Die prijsstijging zat er echt al wel een tijd aan te komen.' Dat vindt ook Ad van der Heijden, inkoopdirecteur bij Gooskens. 'De afgelopen veertig jaar schommelde de prijs van hout elke keer met zo'n 3%, omhoog en omlaag. Feitelijk is de houtprijs niet mee

VAKJARGON

Wat is een poortjespallet?
Antwoord pagina 2

ontwikkeld met de economie en hing die nog steeds op het niveau van veertig jaar geleden. Maar zo'n enorme prijsstijging als nu het geval is heb ik in mijn carrière nog nooit meegemaakt. Beschikbaarheid van vurenhout wordt steeds problematischer. Prijsstijgingen en levertijden waar we mee geconfronteerd worden zijn ongekend.'

Lockdown

Die extreme prijsstijging is een gevolg van de economische basiswet van vraag en aanbod. De vraag naar hout is wereldwijd toegenomen. Ook het laatste jaar. In die zin zette corona de markt op het verkeerde been. Willem Schnitger legt het uit: 'Toen de wereld in lockdown ging, brak een onzekere tijd aan. De reactie van veel zagerijen in Scandinavië was de productie terugschroeven waardoor er veel minder voorraden waren. Er kwam minder hout op de markt, terwijl de palletindustrie gewoon doordraaide en met

'Even snel iets bijkopen is bijna niet mogelijk. Zagerijen zijn zo goed als uitverkocht.'

name in de bouw de vraag naar hout in een versnelling kwam. Dus stonden de voorraden al snel onder druk.' Daar kwam ook nog bij dat aan het begin van 2020 grote stakingen bij Finse zagerijen de productie platlegde. Daardoor is zeker een miljoen kuub hout van de markt verdwenen. 'De voorraden zijn overal zeer laag en de levertijden van alle exporterende landen lopen maar op', constateert ook Ad van der Heijden. 'Even snel iets bijkopen is bijna niet mogelijk. Zagerijen zijn zo goed als uitverkocht.'

Cross Laminated Timber

De bouw slokt veel goed hout op. Met name de vraag vanuit de Verenigde Staten is extreem, schrijft Gooskens aan haar klanten. 'Prijzen die elders betaald worden voor vurenhout liggen fors hoger dan de prijzen die in Nederland betaald worden voor hetzelfde hout. Ook het hout dat doorgaans bestemd is

voor de pallet- en emballage-industrie gaat tegenwoordig steeds vaker naar de bouw als CLT, Cross Laminated Timber. 'Een nieuwe techniek waarmee hout wordt verlijmd tot hele wanden en vloeren voor huizen', zegt Ad van der Heijden. 'We hebben jaren gestreden voor een beter imago van hout. We lijken die strijd nu te winnen, maar we lijken ook het slachtoffer te worden van ons eigen succes.' Willem Schnitger beaamt dat. 'Hout blijft favoriet. Het heeft alle voordelen waar de economie vandaag de dag om vraagt. CLT is een opwaardering van het product, het scheelt bovendien enorm veel uitstoot. Voor zagerijen is dit een interessante nieuwe afzetmarkt, waar ze bovendien meer aan kunnen verdienen. Ik durf te zeggen dat in de toekomst een groot gedeelte van de productie van zagerijen naar CLT gaat.'

In een artikel van Nu.nl van 18 december 2020 wordt uitgebreid stilgestaan bij de milieuvriendelijkheid van bouwen met hout. Houtbouw-specialist aan de TU Delft Pablo van der Lugt zegt er onder andere: 'Bij de productie van 1 kubieke meter CLT-hout wordt maar tussen de 125 en 150 kilogram CO₂ uitgestoten, licht hij toe. 'Tegelijkertijd wordt er 800 kilogram mee uit de lucht gehaald, doordat de CO₂ wordt opgeslagen in het hout. Er wordt tot een factor 5 meer opgeslagen dan er wordt uitgestoten.'

Zaagcapaciteit

De extreme prijsstijging lijkt dus vooral te gaan over beschikbaarheid en levertijd. Er is meer vraag dan aanbod. 'Er is hout genoeg. Er is alleen te weinig zaagcapaciteit', zegt Ad van der Heijden. 'Er komt in deze groeiende markt zegge en schrijve één grote zagerij bij in Finland, maar die is nog niet klaar.' 'Er

is nog wel wat volume rondhout', weet ook Willem Schnitger, 'maar je kunt niet snel opschalen. Oogstwetten reguleren de kap. Bomen hebben nu eenmaal tijd nodig om volwassen te worden. En zagerijen zijn nog steeds bezig met het inhalen van de achterstand, als ze al aan hout kunnen komen. Daarom is het dringen. En shoppen is onmogelijk. Iedereen helpt alleen nog zijn eigen klanten.'

Mee in prijsontwikkeling

De situatie zal voorlopig niet verbeteren. Daar zijn de experts het over eens. De vraag blijft groot, hout is populair, opschalen is niet een, twee, drie geregeld, zagerijen en bosbezitters kunnen elders op de wereld betere prijzen voor hun hout krijgen. 'De toekomst is ongewis', zegt Van der Heijden. 'Maar een ding is zeker, op het prijsniveau van dit laatste kwartaal is geen splinter meer te koop. Willen we de beschikbaarheid kunnen garanderen dan zullen we mee moeten in de prijsontwikkeling.'

'Iedereen helpt alleen nog zijn eigen klanten.'

Wat zegt de zagerij?

'Als je van een afstandje naar de markt kijkt, lijkt het wel of alle problemen op een bult worden gegooid', zegt Leen Verhoeven van L.H. Verhoeven's zagerij en houhandel. 'Ik maak me echt wel zorgen.' Zijn bedrijf zaagt uitsluitend voor de Nederlandse pallet- en emballage-industrie en haalt zijn hout voornamelijk uit Duitsland en Nederland. 'In mijn beleving is de laatste jaren al het keverhout, met overigens een slechte gebruikskwaliteit voor een prikje uit de Duitse bossen gehaald. Dat is nu nagenoeg op. En het reguliere hout dat er nog is wordt door de bosbezitters maar mondjesmaat geleverd, omdat de prijs op dit moment nog steeds stijgt en vooralsnog verwacht mag worden dat ze de komende periode een nog betere prijs voor hun hout kunnen krijgen.' Die reactie vindt Verhoeven ook wel begrijpelijk. 'De Duitse leveranciers hebben de afgelopen jaren geld bij moeten leggen, zo laag was de houtprijs. Dus nu gaan ze voor de allerbeste prijs. De Letten, de Oostenrijkers en ik als Hollander, zijn tegelijkertijd op de Duitse markt actief. Met ook nog een goede kans dat het hout voor gigaprijzen in een container naar China vertrekt.'

Ook tekorten aan rubber en kunststof

Ook de Nederlandse Rubber- en Kunststoffabrikanten ervaren steeds meer problemen door

hoge grondstofprijzen en tekorten aan uiteenlopende grondstoffen. Dat schrijft de branchevereniging NRK in een persbericht van 1 april 2021. Het is een symptoom van de structurele disbalans in Europa tussen de eigen productie van en de vraag naar bulkgrondstoffen en additieven. De tekorten worden veroorzaakt door de aantrekkende mondiale economie en ook de rubber- en kunststoffabrikanten zien grondstoffen vanuit Europa geëxporteerd worden naar de VS en Azië. Dit leidt tot forse prijsstijgingen tot wel 50% van bijvoorbeeld PE, PP, PET en PVC. De markt van vraag en aanbod is ernstig verstoord, met vertragingen in de hele productieketen tot gevolg. Sommige fabrikanten hebben om die reden moeten besluiten geen nieuwe klanten meer te bedienen, maar zich uitsluitend te focussen op afspraken met bestaande klanten. De NRK noemt ook het tekort aan containers, de grote vraag naar kunststoffen voor beschermende middelen tegen COVID-19 en het toenemend aantal verklaringen van force majeure als oorzaken voor de tekorten.

Geen zorgen op oud papier- en kartonmarkt

Hielke van den Brink, directeur van Papier Recycling Nederland: 'De markt van oud papier en karton is een internationale markt. In 2018 sloot China op die wereldmarkt de grenzen voor oud papier dat niet aan hun kwaliteitseisen voldeed. China investeerde in eigen inzameling en im-

porteert nu vrijwel alleen nog pulp of zeer zuiver oudpapier. Gevolg was een overschot en een prijsdaling. Kopers gingen hoge eisen stellen. Die neerwaartse trend duurde tot het coronajaar. Toen raakte de inzameling in veel landen verstoord. Het aanbod droogde op en de prijs steeg, terwijl de vraag alleen maar toenam. Vooral de vraag naar karton steeg door de vele pakketten die werden verstuurd. Verpakkingen doen het goed, de grafische markt van folders en magazines heeft het lastiger. Verse vezels voor nieuw papier zijn duur, want hout is duur. Hoe de toekomst eruit ziet is moeilijk te voorspellen. Als er afzetmarkten dichtgaan of fabrieken switchen van papier naar karton dan kan dat van invloed zijn op vraag en aanbod, maar vooralsnog maken we ons geen zorgen. De markt is gezond en we hebben geen tekorten.'

Een poortjespallet is een tweewegpallet met vier uitfrezingen aan de lange zijde, waardoor je er een vierwegpallet van kunt maken. De pallet heeft geen negen klossen, maar drie balken. De poortjespallet is ook bekend als 'Amerikaantje'.

